

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Empowering of School Boards

2019 – 2022

Organisatsiooni areng Eesti koolides

TREENINGPROGRAMM HOOLEKOGULE (O4)

1

PÕHIALUSED

- Kool on **kogukonna süda**.
- Suurema hulga **kompetentsete inimeste kaasamine** on võimalik tänu jagatud juhtimisele.
- Kool on **elukestva õppe keskkond** kõigile põlvkondadele.
- **Demokraatia** õppimine ja praktiseerimine **algab koolist**.

2

EELDATAVAD MÕJUD

1. **Aktiivsetele lapsevanematele ja õpilastele uue võimaluse loomine** enda harimiseks aitab neil olla paremini kaasatud koolielu oluliste otsuste tegemisse.
2. **Fookuse viimine koolikogukondades sisulisele koostööle** kujundab eelduse heade (selgete) suhete loomisele ja hoidmisele.
3. **Hoolekogudes** tehtava ühiskondliku panustamise **kaudu sirguvad uue põlvkonna poliitikud**.

3

PARTNERID

EstPa – Eesti Lastevanemate Liit

EPA – European Parents' Association

Trigon – Trigon Entwicklungsberatung

JYV – Jyväskylän Yliopiston Koulutusjohtamisen Instituutti

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

4

ESIMENE KOOLITUSPÄEV

I OSA

Suhete loomine ja hoidmine

5

EELDUSED

1. Keskendun ainult **endast sõltuvatele** asjadele.

2. Pühendun kuulamisele ja küsimisele, et oma kaaslasid paremini mõista.

3. Kui tunnen, et jutt käib teada-tuntud asjast, siis küsin endalt, **kas ma seda** asja ka **kasutan** igapäevases elus?

6

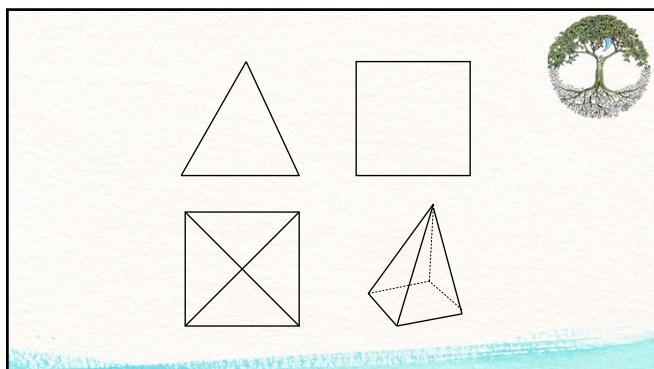
MINUST SÕLTUVAD TEGURID

Ühine harjutus, mille käigus loetletakse üles võimalikult palju endast sõltuvaid tegureid ja püütakse need liigitada.

Harjutuse teises osas loetletakse üles need mõjutegurid, mis endast ei sõltu ja arutletakse, mida nendega peale hakata.

7

8

SUHTED ja ELUKVALITEET

Meie elu kvaliteet sõltub meie **suhete kvaliteedist**.

Meie suhete kvaliteet sõltub meie suhtumisest **iseendasse**, teistesse, töösse ja ellu **tervikuna**.

Mitte miski muu peale suhete ei too minu ellu rohkem **rõõmu** ja **rahulolu** või siis vastupidist - **probleeme** ja **kannatusi**.

9

HEA ISIKLIKU SUHTE TÄHTSUS

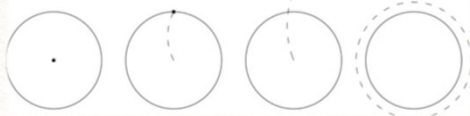

Isikliku suhtestumise ja suhtlemise suur vajakajäämine ning sellest tulenevalt **teiste inimeste tegelike soovide, eesmärkide ja väärtushinnangute mittetundmine** on ühtseks perekonnaks, meeskonnaks ja kogukonnaks kujunemise vaenlane nr 1.

Probleemi peamiseks põhjuseks on ilmselt **süsteemsuse, subjekti, suhtlemise ja koostöö sisulise käsitluse puudumine haridussüsteemis ja konkurentsi ületähtsustamine.**

10

KUULAMISE NELI TASET

Vaigista oma sisemine hääl
Minimeeri välised segajad
Ära otsi lahendusi
Hoidu hinnangutest

11

TÄHELEPANU ehk KUULAMINE

Kuulamisel on neli erinevat tasandit.

- Harjumuslik tasand** – kuulen vaid seda, mida juba tean – saan kinnitust.
- Ego tasand** – kuulen avatud meeltega ka seda, mida ma veel ei teadnud ja registreerin selle enda jaoks.
- Empaatiline tasand** – kuulen avatud meelte ja südamega ning tajun teise osapoolte tundeid.
- Generatiivne tasand** – usaldan 100% ja avan ennast kuulates ühise tuleviku kujunemisele siin ja praegu – selles hetkes.

12

NEWTONI III SEADUS

Kaks keha mõjutavad teineteist jõududega, mis on absoluutväärtuselt võrdsed ja vastassuunalised.

Igale jõule on vastujõud, sama suur ja vastasmärgiline!

Maakeeles: kui Sina hakkad suruma, siis Sulle surutakse vastu!

13

KRIIS IDA KULTUURIS

危机

14

KRIIS LÄÄNE KULTUURIS

Mõiste kriis tuleneb etümoloogiliselt kreeka sõnast κρίσις /krisis/ ja tähendab:

Eraldatus, otsus, pöördepunkt

Tegusõnana κρίνω /krinō/ tähendab:

Eristama, valima, otsustama

15

KRIISI ja ARENGU SEOSED

Kui senine suhtumine ja suhe enam ei toimi, annab kriis võimaluse need **kvalitatiivselt uuele**, toimivale **tasemele tõsta**.

Selle arengu eeldusteks on **tähelepanuvõime avardumine**, loominguvabadus ehk **eksimishirmu ületamine** ja julgus ning **oskus lahti lasta** sellest, mis enam ei toimi.

16

INIMESE ARENG

Arengu tõukejõuks on vastupanu kohtamine ja sellega toimetulek. Seda nii kehalises arengus kui ka tulevikuväljavaadete puudumisel, rahulolematuses käesoleva olukorraga ja igasuguste teiste läbielamiste puhul. **See vastupanu on arengu abistaja ning tuleneb heidutavatest sisemistest läbielamistest, mida pole veel mõistetud.**

Bernard Lievegoed "Inimene lävel,

17

ÜHINE ARENG

Kui senisest üksteisega koos olemisest on saanud üksteise vastu olemine ja pinged eskaleeruvad, tulevad konfliktides alati nähtavale meie **suurimad väljakutsed arenguks.**

Peaksime endalt küsima: kus ma olen jõudnud oma või teiste piirideni?

Milliseid võimeid see konfliktiolukord minult nõuab?

Mida saan selle konflikti abil **endas arendada**?

Mida saame **ainult üheskoos õppida**, kui võtame konflikti esitatava väljakutse vastu?

Mingi **rühm läbib koostöös alati ühise arengutee**, ka siis, kui ta pole sellest teadlik.

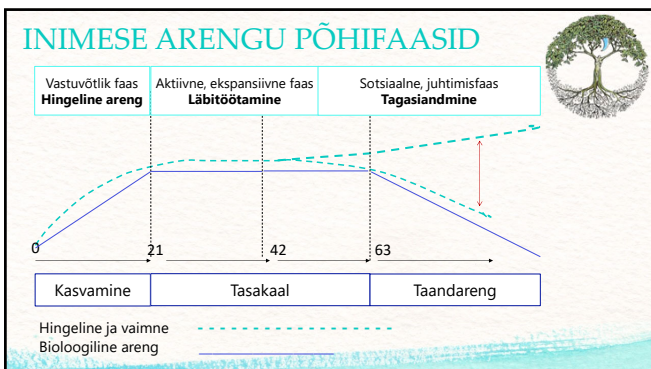
18

ESIMENE KOOLITUSPÄEV

II OSA

Kodukord ja teised kogukonna kokkulepped

19

20

VASTUVÕTLIK FAAS

- Autoriteedi valitsemine 0-7**
füüsilise keha kasv, orientatsioon vanematele, jäljendamine, tahte kujunemine, elu on kõlbeline.
- Selekteeriv autoriteet 7-14**
orientatsioon eakaaslastele, tunde kujunemine, mälu, harjumused, temperament, elu on ilus.
- Vabanemine autoriteedist 14-21**
orientatsioon mõtlemisele, isikliku hinnangu kujunemine, teadvus, otsustamine, elu on tõene.

21

AKTIIVNE FAAS

- **Mina sünd - ekspansioon 21-28**
Iseenda kogemine maailmas (rännuaastad), partnerlus, elamine tegelikkuses, ennast teostav, tagasihoidmatu oma tunnetes.
- **Mõistuspärasuse areng - organisatsiooniline faas 28-35**
Paigalpüsiv, elu kindlustamine.
- **Teaduspärasuse areng - konstruktiivne faas 35-42**
Otsustusvõime kujunemine, oma piiride teadvustamine, arengu võtmeks on kogemuste läbitöötamine.

22

SOTSIAALNE FAAS

- **Dünaamiline faas 42 – 49**, uued suhted, kasvab juhtimise potentsiaal.
- **Isiksuse küpsemine 49 – 56**, rahunemine, asjade läbi nägemine, vastastikused harmoonilised suhted.
- **Vaimne faas 56 - 63** - kontseptsioonilised mõtted ja moraalne jõud on suunatud teistele (andmine).
- **Faaside integratsioon 63 pluss** - suurenev distants, aeg ei mängi erilist rolli, üldistav sotsiaalne läbinägelikkus.

23

II OSA KAARDISTAMINE

24

KOLM RÜHMATÖÖD

1. Mille suunas me kogukonnana liigume? (Mida soovime?)
2. Millest me eemale liigume? (Mida me ei soovi?)
3. Mis on vaja kohe ära teha? (Millest alustame?)

- Iga rühmatöö toimub ajurünnakuna 20 minuti jooksul.
- Viimase ajurünnaku järgselt toimub arutelu ja esmane tööühmadesse jagunemine ning järgmise kohtumise kokkuleppimine.

25

III OSA TEGUTSEMINE

26

MÄRKSÕNAD

- Hoolekogu koosseis
- Seaduses sätestatu
- Peamine probleem koolis
- Otsustamise ja vastutamise seosed
- Hoolekogu ja vanematekogu valimised
- Jagatud juhtimise kujunemine
- Protsess on tähtsam kui tulemus

27

HOOLEKOGU KOOSSEIS

- Koolipidaja ehk omaniku esindaja
- Üks või kaks õpetajate esindajat
- Üks õpilaste esindaja
- Vilistlaste esindaja
- Kooli toetavate organisatsioonide esindajad
- Lapsevanemate esindajad, kes moodustavad enamuse

28

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMI- SEADUSE § 73 LÕIGE 1

Hoolekogu on alaliselt tegutsev organ, kelle **ülesanne on** kooli õpilaste, õpetajate, kooli pidaja, õpilaste vanemate, vilistlaste ja kooli toetavate organisatsioonide **ühistegevus õppe ja kasvatuse suunamisel, planeerimisel ja jälgimisel ning õppeks ja kasvatuseks paremate tingimuste loomine**. Hoolekogu moodustatakse ja selle töökord kehtestatakse kooli pidaja kehtestatud korras.

29

ÕIGUSLIK STAATUS

Koolide tegevust reguleeriva seaduse kohaselt on hoolekogu täna peamiselt **koolijuhhi nõuandev organ**, kes osaleb, annab oma nõusoleku, hinnangu või arvamuse. Ainult mõnes teemas on tal õigus teha ettepanekuid või kiita koolijuhhi ettepanek heaks.

30

PÕHIKOOLI- JA GÜMNAASIUMI- SEADUSE § 73, LÕIGE 1, PUNKT 17

Hoolekogu täidab teisi seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega talle pandud ülesandeid ning **teeb kooli pidajale ettepanekuid kooliga seotud küsimuste paremaks lahendamiseks.**

31

PEAMINE PROBLEEM

Eesti hariduse **peamine probleem on vastutuse puudumine.**

Väga sageli pole hoolekogu üldse, see ei tööta, pole õigesti valitud või direktor ei küsi hoolekogu arvamust. Samas ei tea me ühtegi juhtumit, kus hoolekogu arvamuse puudumine oleks takistanud mõne õigusakti heakskiitmist.

32

HOOLEKOGU & DIREKTOR

Hoolekogu efektiivsus Eestis **sõltub koolijuhi suhtumisest.** Meie koolijuhtidel on teiste arenenud riikidega võrreldes **suurim võim.**

Seejuures on kooljuhid selgelt ülekoormatud ning **otsustamise ja vastutamise osaline üleandmine vastava ettevalmistusega hoolekogule** oleks igati asja- ning ajakohane.

33

HOOLEKOGU VALIMISED

- Hoolekogu liikmed valitakse pidaja kehtestatud korras. See võib olla igas vallas ja linnas ning isegi koolide kaupa üsna erinev.
- Enne valimisi on tähtis meelde tuletada, milline see kord on ning kui seal on lünkasid, siis korrastada need enne valima hakkamist.
- Enne valimisi on asjakohane teha ülevaate hoolekogu senisest tegevusest ning avaldada tulevikuga seonduvad suuremad plaanid.

34

HOOLEKOGU ja VANEMATEKOGU I

Hoolekogu moodustamine on kohustuslik, ette on nähtud minimaalne kohtumiste sagedus, kes peavad kuuluma ja mida peab tegema. Harva on volitusi laiendatud

Vanematekogu on vabatahtlik. Sinna võivad kuuluda kõik soovijad.

35

HOOLEKOGU ja VANEMATEKOGU II

1. Hoolekogus ei saa õpetaja esindada lapsevanemaid.
2. Hoolekogu on sild eri huvigruppide (lapsevanemad, õpilased, õpetajad, kooli pidaja) vahel.
3. Vanematekogu on lapsevanemate ühistegevuse vorm ja ta on partner õpilaskogule ja õppenõukogule.
4. Vanematekogus saab osaleda ka õpetaja, kui ta on samal ajal lapsevanem.

36

VANEMATEKOGU TEGEVUSED I

- Oma lastele või lastega koos tegevuste korraldamine (talgud, laadad, ekskursioonid, laagrid, peod, etendused, kontserdid, võistlused, kooli lõpetamine jne)
- Lapsevanemate koosolekute ja koolituste ettevalmistamine
- Lastele tehtavate kingituste arvu ja maksumise kokkulepe
- Hoolekogu arutusele tulevate teemade osas lapsevanematepoolse arvamuse kujundamine

37

VANEMATEKOGU TEGEVUSED II

- Lapsevanematele ürituste korraldamine.
- Lapsevanemate vajaduste ja rahuolu väljaselgitamine.
- Lapsevanemate andmebaas (sh kes millega on valmis panustama).
- Lapsevanemate esindajate rotatsiooni korraldamine hoolekogu.

38

KUIDAS ALUSTADA VANEMATEKOGU?

- Kui hoolekogu mingil põhjusel ei tegutse, siis võiks koolielu aktiveerimist alustada vanematekogust. Lapsevanemad saavad teha seda, mida ühiselt õigeks peavad.
- Seatud eesmärkide saavutamine julgustab ja innustab edasi tegutsema ning ka teisi lapsevanemaid kaasama.
- Selle edukogemuse alusel saab hakata käivitama hoolekogu, kui direktor sellest vähegi huvitatud on.

39

VANEMATEKOGU MOODUSTAMINE

- Vanematekogusse võivad kuuluda kõik vanemad, kes soovivad oma laste ja kogu kooli hüvanguks tavapärasest pisut rohkem panustada.
- Hea tava järgi võiks igast klassist olla vähemalt üks esindaja.
- Suuremas koolis peaks vanematekogul olema juhatus või eesseisus.

40

Selleks, et noores inimeses saaks välja kujuneda **vastutustunne**, peab tal koolis olema võimalus **osaleda oluliste otsuste tegemises** ja vastutuse võtmises.

41

EDASISED SAMMUD

Mis mõtted ja tunded mind valdavad?
 Mis on see, mida pean kindlasti säilitama? Miks?
 Mida peaksin kindlasti muutma oma igapäevaelus?
 Millest on vaja alustada?
 Mille järgi saan aru, et muutus on tehtud ja see on mulle kasuks tulnud?
 Kes saavad mulle abiks olla?

42

Soovime Sulle
eneseusku,
häid suhteid ja
julget tegutsemist!

Aivar Haller
5162211
aivar@haller.ee

Jüri Ginter
56663101
jyri.ginter@gmail.com